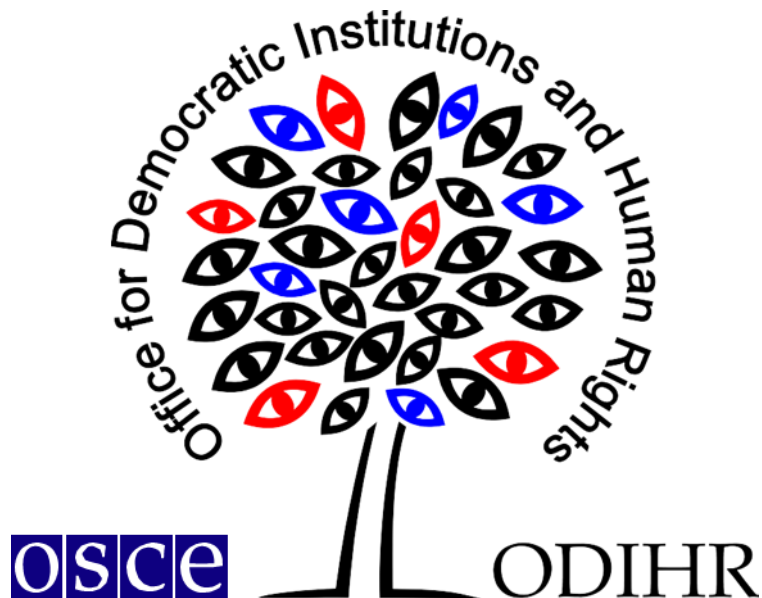

**Рекомендації щодо прав людей з інвалідністю на участь у політичному та суспільному житті в регіоні ОБСЄ
(Дублінські рекомендації)**

2023

3 грудня 2023 року

Рекомендації щодо прав людей з інвалідністю на участь у політичному та суспільному житті в регіоні ОБСЄ (Дублінські рекомендації)

Держави-учасниці ОБСЄ чітко заявили про свою відданість забезпеченню прав людей з інвалідністю на участь у політичному та суспільному житті, як це закріплено в Московському документі (1991 р., пункти 41.1-41.5). Ці зобов'язання вписуються в більш широкі рамки зобов'язань ОБСЄ щодо демократичного врядування та конкретного мандату БДПЛ щодо надання допомоги державам-учасницям у виконанні їхніх зобов'язань у сфері людського виміру ОБСЄ.

Наприклад, держави зобов'язуються "просувати принципи демократії" (Гельсінський документ 1992 р., п. 10) і забезпечувати: рівність перед законом; рівне виборче право; доступ до державних посад; політичні партії; протидію дискримінації в усіх сферах (Копенгагенський документ 1990 р., пп. 5.9, 7.4, 7.5, 7.6 і 25.4, відповідно).

На основі цих зобов'язань та відповідно до свого мандату щодо надання допомоги державам-учасницям у виконанні їхніх зобов'язань у сфері людського виміру, у 2021 році БДПЛ скликало Консультативну групу з питань політичної участі осіб з інвалідністю. Група складається з 11 незалежних експертів/-ок з усього регіону ОБСЄ, більшість з яких вважають себе людьми з інвалідністю. Група надає БДПЛ поради, вказівки та рекомендації з питань, пов'язаних з участю людей з інвалідністю в політичному та суспільному житті.

Виходячи з цього, БДПЛ після консультацій з Консультативною групою пропонує наступні рекомендації державам-учасницям, їхнім парламентам, законодавцям, політичним партіям та органам адміністрування виборів (ОАВ). Вони були остаточно схвалені під час щорічної зустрічі Групи в Дубліні, Ірландія, 14 листопада 2023 року. У такий спосіб БДПЛ прагне сприяти справжньому залученню людей з інвалідністю до життя суспільства в усьому регіоні ОБСЄ.

1. Прийняти інклюзивне законодавство

Ми рекомендуємо державам-учасницям вжити всіх необхідних законодавчих, адміністративних та інших заходів відповідно до Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю (КПІ), зобов'язань в рамках ОБСЄ, інших міжнародних документів і норм для забезпечення реалізації права осіб з інвалідністю на участь у політичному та суспільному житті, а також для зміни або скасування чинних законів, нормативних актів, звичаїв і практики, які становлять дискримінацію за ознакою інвалідності при здійсненні політичних прав.

2. Виявляти та долати бар'єри

Ми рекомендуємо державам-учасницям виявляти та систематично долати бар'єри, що перешкоджають політичній участі людей з інвалідністю, зокрема ті, що пов'язані з фізичною доступністю, когнітивною доступністю, правовими нормами, комунікацією, доступом до інформації та факторами, пов'язаними зі ставленням.

3. Надавати доступну інформацію та механізми підтримки

Ми рекомендуємо державам-учасницям розробити та впровадити заходи для забезпечення повного доступу осіб з інвалідністю до процедур, документів та інформації, пов'язаних з політичною участю. Це включає надання матеріалів у різних форматах, таких як аудіо, шрифт Брайля, переклад жестовою мовою, субтитрування в режимі реального часу, зручність для читання та

доступні цифрові платформи. Держави-учасниці можуть також запроваджувати послуги, зокрема особистих помічників на власний вибір, та розумні пристосування для забезпечення активного залучення людей з інвалідністю до всіх аспектів політичного життя.

4. Гендерно-чутливе та інтерсекціональне представництво

Визнаючи, що особи з інвалідністю, особливо жінки та особи, які ідентифікують себе з кількома маргіналізованими групами через свою ідентичність, можуть стикатися з додатковими бар'єрами у доступі до політичного життя, ми рекомендуємо державам-учасницям активно розглядати інтерсекціональність як ключовий елемент інклюзивної політичної участі. Інтерсекціональність стосується того, як різні соціальні категорії, зокрема, інвалідність, стать, вік, релігія, раса та етнічна приналежність, впливають на унікальний досвід стигматизації та дискримінації, але не обмежуючись ними.

5. Розбудова потенціалу та підвищення обізнаності

Ми рекомендуємо державам-учасницям інвестувати в навчальні програми для депутатів/-ок, працівників/-ць парламенту, урядовців та широкої громадськості з метою підвищення обізнаності про права людей з інвалідністю та інклюзію, сприяння розвитку інклюзивної політичної культури, надаючи пріоритет сесіям під керівництвом експертів/-ок, які мають особистий досвід життя з інвалідністю. Інші заходи можуть включати, але не обмежуватися збільшенням представництва працівників/-ць з інвалідністю на керівних посадах та забезпеченням інклюзивних програм парламентського стажування для молоді з інвалідністю.

6. Сприяти інклюзивному представництву в політичному та суспільному житті

Ми рекомендуємо державам-учасницям заохочувати політичні партії активно сприяти представництву людей з інвалідністю в своїх рядах і в якості кандидатів на виборах, визнаючи цінність різноманітності в політичному житті. Ця рекомендація також поширюється на представництво та включення людей з інвалідністю до складу органів адміністрування виборів (ОАВ) та груп зі спостереження за виборами, що охоплює як внутрішні, так і міжнародні вибори.

7. Збір даних та звітність

Ми рекомендуємо державам-учасницям збирати, регулярно оновлювати та публікувати дезагреговані дані про політичну участь людей з інвалідністю, включаючи їхнє представництво в національних парламентах, з метою виявлення та усунення бар'єрів у здійсненні політичних прав. Держави-учасниці повинні інформувати БДПЛ про свої зусилля, спрямовані на посилення інтеграції людей з інвалідністю до національних парламентів, сприяючи експертній оцінці та обміну найкращими практиками між країнами-учасницями ОБСЄ.

8. Консультації з людьми з інвалідністю та організаціями, що їх представляють

Ми рекомендуємо державам-учасницям проводити змістовні консультації з людьми з інвалідністю, їхніми представницькими організаціями, національними інститутами з прав людини (НПЛ) та національними консультативними органами людей з інвалідністю щодо прийняття рішень та, при розробці та впровадженні політики, щодо забезпечення їхньої активної участі в таких процесах.

9. Впроваджувати інклюзивні виборчі процеси

Ми рекомендуємо державам-учасникам сприяти всебічному залученню людей з інвалідністю до виборчих процесів протягом усього виборчого циклу та на всіх етапах виборчого процесу, включаючи навчання виборців, реєстрацію виборців, агітацію, голосування, спостереження за виборами та підбиття підсумків, післявиборчу оцінку та процеси реформування.

10. Міжнародна співпраця

Ми рекомендуємо державам-учасникам заохочувати як розробку програм, спрямованих на забезпечення доступу людей з інвалідністю до участі у виборах, так і включення питань інвалідності в усі види співпраці в сфері політичної участі, в тому числі з міжнародними організаціями, громадянським суспільством та іншими державами-учасниками ОБСЄ.

БДПЛ закликає держави-учасниці ОБСЄ враховувати ці рекомендації, працюючи над створенням більш інклюзивного та репрезентативного політичного ландшафту, тим самим підтримуючи принципи демократії, прав людини та рівності для всіх у регіоні ОБСЄ.

Консультативна група БДПЛ з питань політичної участі людей з інвалідністю

Вірджинія Аткінсон, старша радниця з питань глобальної інклюзії Міжнародної фундації виборчих систем (США)

Анна Драбарж, активістка з питань інвалідності та дослідниця права (Польща)

Пет Кларк, віце-президент Європейського форуму з питань інвалідності (Ірландія)

Мартін Конвей, сенатор (Ірландія)

Каріна Чупіна, експертка з інклюзії людей з інвалідністю (Росія/Німеччина)

Янош Фіала Бутора, правник (Угорщина)

Ляззат Калтаєва, сенаторка (Казахстан)

Джанет Е. Лорд, старша наукова співробітниця проекту Гарвардської школи права з питань інвалідності та виконавча директорка Центру міжнародного та порівняльного права, Школа права Балтиморського університету (США)

Хельга Стівенс, юристка, колишня депутатка фламандського парламенту, бельгійського Сенату та Європейського парламенту, активістка за права глухих (Бельгія)

Ірина Текучова, директорка Центру досліджень проблем інвалідності, "Боротьба за права" (Україна)

Аму Урхонен, активістка з питань інвалідності та лідерка фінської партійної політики (Фінляндія)